

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI: Ta sklop vprašanj in odgovorov so pripravile službe Komisije in Evropske komisije ne zavezuje. Sodišče Evropske unije je edino pristojno za uradno razlago prava Unije.

I. Vrnitev voznika

1. Kako se razumejo in dokazujejo izrazi „kraj prebivališča“, „operativni center“ in „v katerem je voznik ponavadi baziran“? Kaj se zgodi, če ima podjetje sedež v več državah članicah ali zunaj EU?

Člen 8(8a)

V skladu s členom 26(2) Uredbe (EU) št. 165/2014 in členom 8(2) Uredbe (ES) št. 1071/2009 se „kraj prebivališča“ razume kot kraj, kjer oseba običajno živi, najmanj 185 dni v vsakem koledarskem letu, zaradi osebnih ali poklicnih vezi. Vendar pa bi se moral v primeru voznika, ki ima poklicne vezi v drugem kraju kot osebne vezi, ki izvaja dejavnosti v prometu v različnih državah članicah in ki lahko posledično živi izmenoma v različnih krajih v več državah članicah, za kraj prebivališča šteti kraj njegovih osebnih vezi, če se taka oseba tja redno vrača, npr. zaradi družine.

Izraz „operativni center“ v zakonodaji EU o cestnem prometu ni opredeljen. V skladu s členom 8(8a) je „operativni center“, kamor se voznik lahko vrne, kraj, kjer je ponavadi baziran, tj. tam, kjer je organizirano njegovo delo, kjer se običajno začne njegov tedenski čas počitka in kamor se redno vrača, na ozemlju države članice z dejanskim in stalnim sedežem njegovega delodajalca v smislu člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 1071/2009. Pogoji takega dejanskega in stalnega sedeža cestnih prevoznikov so določeni v členu 5 Uredbe (ES) št. 1071/2009. Ta med drugim zahteva, da ima podjetje prostore, v katerih hrani svojo temeljno poslovno dokumentacijo, zlasti računovodske dokumente, kadrovske dokumentacije ali dokumentacijo s podatki o času vožnje in počitka svojih voznikov.

Če ima podjetje sedež v različnih državah članicah, se mora voznik v skladu z zahtevami iz člena 5 Uredbe (ES) št. 1071/2009 vrniti v operativni center, kjer je ponavadi baziran. Če ima podjetje sedež zunaj EU, je lahko operativni center v tretji državi, ki je lahko na podlagi člena 2(2)(b) za namene Uredbe le Švica ali država pogodbenica Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru, ki ni članica EU.

2. Kako dolgo mora prevozno podjetje hraniti evidence, ki dokazujejo, da je organiziralo delo voznika tako, da se je ta lahko vrnil v kraj prebivališča ali operativni center podjetja?

Člen 8(8a)

V skladu s členom 33(2) Uredbe (EU) št. 165/2014 morajo podjetja hraniti tahografske zapise vsaj eno leto po njihovi uporabi. Evidence o delovnem času je treba hraniti vsaj dve leti, kot zahteva člen 9(b) Direktive 2002/15/ES. Te evidence morajo vključevati dokumentacijo o organiziranju vrnitve voznika, saj bo ta obveznost v skladu z Delom B Priloge I k Direktivi 2006/22/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2020/1057, najpozneje od 2. februarja 2022 predmet preverjanja v prostorih podjetja.

3. Ali obveznost vrnitve voznika „domov“ velja za vozila, najeta v drugi državi članici, in za voznike, ki opravljajo storitve prevoza potnikov?

Člen 8(8a)

Uredba (ES) št. 561/2006, zlasti člen 8(8a), ki ureja odnose med zaposlenimi vozniki in delodajalci glede organizacije vrnitve voznika „domov“, se uporablja za prevoz blaga ali potnikov po cesti, ne glede na to, ali ima delodajalec vozila v najemu ali v lasti oziroma ali gre za prevoz potnikov ali blaga.

4. Kaj v skladu z drugim pododstavkom člena 8(8a) pomeni „čas počitka, ki traja več kot 45 ur in je nadomestilo“, ki ga mora imeti voznik po dveh skrajšanih tedenskih počitkih v obdobju dveh zaporednih tednov? Kdaj se mora začeti počitek, ki je nadomestilo?

Člen 8(8a)

V skladu s členom 8(6) mora imeti voznik po dveh skrajšanih tedenskih časih počitka v obdobju dveh zaporednih tednov zunaj države članice sedeža možnost, da se vrne in preživi redni tedenski počitek, ki traja vsaj 45 ur. Člen 8(6b) določa, da se pred tem rednim tedenskim časom počitka koristi čas počitka, ki je nadomestilo za navedena skrajšana tedenska časa počitka v dveh predhodnih tednih. Voznik lahko na primer koristi naslednje čase počitka:

teden 1: 24 ur;

teden 2: 25 ur;

teden 3: 21 + 20 + 45 ur, pri čemer je 21 ur nadomestilo za teden 1, 20 ur pa je nadomestilo za teden 2.

Redni tedenski čas počitka v tednu 3 se mora začeti najpozneje do konca šestih 24-urnih obdobji od konca predhodnega tedenskega časa počitka (6 x 24 h), kot zahteva člen 8(6). To pomeni, da se mora nadomestilo za predhodna skrajšana tedenska časa počitka končati pred koncem teh šestih 24-urnih obdobji, ko naj bi se začel redni tedenski počitek.

II. Prepoved rednega tedenskega počitka v kabini vozila

5. Ali sme samozaposleni voznik svoj redni tedenski počitek preživeti v vozilu?

Člen 8(8)

Uredba (ES) št. 561/2006 se na splošno uporablja za vse voznike, zaposlene ali samozaposlene, ki izvajajo dejavnosti prevoza z vozili, ki spadajo na področje uporabe Uredbe. To vključuje prepoved rednega tedenskega počitka v kabini vozila. Ta je utemeljena s ciljem preprečevanja utrujenosti voznikov (zaposlenih ali samozaposlenih) in odpravljanja tveganj za varnost v cestnem prometu.

Nekatere določbe Uredbe (ES) št. 561/2006 se sicer res ne uporabljajo za samozaposlene voznike, npr. člen 8(8a), ki ureja razmerja med zaposlenimi vozniki in delodajalci glede organizacije vrnitve voznikov „domov“ (glej vprašanje 4). Vendar pa to ne velja za prepoved rednega tedenskega počitka v kabini vozila. V takem primeru mora samozaposleni voznik kriti vse stroške namestitve zunaj vozila.

III. Skrajšani tedenski ali dnevni počitki

- 6. Voznik ima dva zaporedna skrajšana tedenska počitka (2 x 24 ur) zunaj države članice sedeža. Ko se vrne domov, koristi nadomestilo (2 x 21 ur) in redni tedenski počitek (45 ur). Ali mora imeti voznik v skladu s členom 8(2) po vrnitvi domov dnevni počitek (9 ali 11 ur), preden lahko začne koristiti nadomestilo za počitek in redni tedenski počitek?**

Člen 8(6)

Cilj člena 8(6) in (6b) je omogočiti vozniku, ki opravlja dejavnosti mednarodnega prevoza na dolge razdalje, da se vrne domov in izkoristi daljši čas počitka, ki je sestavljen iz rednega tedenskega počitka v trajanju najmanj 45 ur in nadomestila za dva skrajšana tedenska časa počitka, ki jih je lahko koristil v dveh predhodnih tednih.

Navedene določbe pa ne posegajo v člen 8(2), ki določa dnevni čas počitka, ki ga mora voznik izkoristiti po vsakem obdobju 24 ur po koncu predhodnega dnevnega ali tedenskega časa počitka in ki se lahko v skladu s členom 8(3) podaljša na redni tedenski čas počitka ali skrajšani tedenski čas počitka.

To pomeni, da čeprav v členu 8(3) ta možnost ni izrecno navedena, to velja tudi za primer, ko se redni tedenski čas počitka koristi skupaj z nadomestili za predhodne skrajšane tedenske čase počitka.

- 7. Ali ima lahko voznik več kot dva skrajšana tedenska časa počitka v referenčnem obdobju štirih tednov, določenem v tretjem pododstavku člena 8(6)? Ali je treba vse skrajšane tedenske čase počitka nadomestiti?**

Člen 8(6)

V členu 8(6) je navedeno:

„V katerih koli dveh zaporednih tednih ima voznik vsaj: (a) dva redna tedenska časa počitka ali (b) en redni tedenski čas počitka in en skrajšani tedenski čas počitka, ki traja vsaj 24 ur.“.

Navedeno je še:

„Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko ima voznik, ki opravlja mednarodni prevoz blaga, zunaj države članice sedeža dva zaporedna skrajšana tedenska časa počitka, če ima v katerih koli štirih zaporednih tednih vsaj štiri tedenske čase počitka, od katerih sta vsaj dva redna tedenska časa počitka.“

Izraz „vsaj“ pomeni, da ima lahko voznik več tedenskih časov počitka od minimalne zahteve v referenčnem obdobju dveh ali štirih tednov.

Člen 8(6) vozniku pod določenimi pogoji omogoča, da ima dva skrajšana tedenska časa počitka v dveh zaporednih tednih, nič pa mu ne preprečuje, da bi imel v teh dveh zaporednih tednih druge čase počitka, ki trajajo 24 ur ali več.

Če ima voznik v referenčnem obdobju štirih tednov več kot dva skrajšana tedenska časa počitka, dodatnih skrajšanih tedenskih časov počitka ni treba nadomestiti. Po drugi strani ti ne vplivajo na obveznost nadomestila za dva skrajšana tedenska časa počitka, kot je zahtevano v členu 8(6b). V primeru več kot dveh skrajšanih tedenskih časov počitka je treba skrajšani tedenski čas počitka, ki je najbližje zahtevanemu roku šestih 24-urnih obdobj od konca predhodnega tedenskega časa počitka iz člena 8(6), šteti za skrajšani tedenski čas počitka, ki ga je treba nadomestiti.

Voznik ima lahko na primer v obdobju štirih zaporednih tednov najmanjše zahtevano število tedenskih časov počitka v kombinaciji z dodatnimi časi počitka v naslednjem zaporedju:

teden 1: 45 ur (npr. od sobote do ponedeljka);

teden 2: 24 ur (najpozneje od nedelje do ponedeljka);

teden 3: 24 ur (npr. od srede do četrтка) in 27 ur (najpozneje od nedelje do ponedeljka);

teden 4: 21 + 18 (od petka do nedelje) + 45 ur (najpozneje od nedelje do torka) (v skladu s členom 8(6b) sta časa počitka v trajanju 21 h in 18 h nadomestilo za dva skrajšana tedenska časa počitka, ki jih je imel voznik v tednih 2 in 3 (od nedelje do ponedeljka), medtem ko dodatnega časa počitka v tednu 3 (od srede do četrтка) ni treba nadomestiti).

8. Ali lahko voznik dnevni in skrajšani tedenski počitek preživi v vozilu?

Člen 8

V skladu s členom 8(8) voznik rednega tedenskega časa počitka in kakršnega koli tedenskega časa počitka, ki traja več kot 45 ur in je nadomestilo za predhodne tedenske čase počitka, ne preživi v vozilu. To pomeni, da se lahko voznik nasprotno odloči, da preživi svoj dnevni počitek in/ali skrajšani tedenski počitek v vozilu.

V členu 4(f) Uredbe (ES) št. 561/2006 je „počitek“ opredeljen kot vsako neprekinjeno obdobje, v katerem lahko voznik svobodno razpolaga s svojim časom. Iz te opredelitve je jasno, da lahko voznik preživi dnevni ali skrajšani tedenski počitek v vozilu le, kadar je to v mirujočem stanju, saj je to edina okoliščina, v kateri lahko voznik svobodno razpolaga s svojim časom.

Člen 8(8) poleg tega zahteva, da voznik redni tedenski čas počitka in kakršen koli tedenski čas počitka, ki traja več kot 45 ur, preživi v ustrezni in spolu primerni nastanitvi z ustreznimi spalnimi in sanitarnimi prostori. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 13 Uredbe (EU) 2020/1054, je to nujno za zagotovitev, da „imajo vozniki ustrezne pogoje za počitek“. Enako načelo velja za dnevne in skrajšane tedenske čase počitka, ki jih vozniki torej lahko preživijo v vozilu le, če ima ustrezne spalne prostore. To je v skladu s splošnim ciljem zagotavljanja ustreznih delovnih pogojev za voznike in izboljšanja varnosti v cestnem prometu.

IV. Prekoračitev časa vožnje kot izjema

- 9. Na podlagi drugega in tretjega pododstavka člena 12 lahko voznik odstopa od člena 6(1) in (2) in člena 8(2) ter prekorači dnevni in tedenski čas vožnje. Ali lahko voznik uporabi odstopanje od člena 8(2), ne da bi moral prekoračiti dnevni ali tedenski čas vožnje, če je njegov skupni čas vožnje krajši od najdaljšega dovoljenega? Ali gre v primeru, da voznik zaradi uporabe tega odstopanja začne svoj tedenski počitek pozneje kot ob koncu šestih 24-urnih obdobjih od konca predhodnega tedenskega časa počitka, za kršitev Uredbe?**

Člen 12

Cilj odstopanja je omogočiti vozniku, da v izjemnih okoliščinah vseeno preživi svoj tedenski počitek „doma“ (to je v kraju njegovega prebivališča ali v operativnem centru delodajalca), ne pa na lokaciji, ki je do dve uri vožnje oddaljena od njegovega „doma“. Dovoljeno je odstopanje od omejitev časa vožnje (člen 6(1) in (2)) in/ali obveznosti, da si voznik vzame dnevni čas počitka v 24 urah po koncu predhodnega časa počitka (člen 8(2)). Včasih, vendar ne nujno, bo moral voznik odstopati od člena 6(1) in (2) ter člena 8(2). Ob drugih priložnostih, ko lahko voznik na primer vozi še eno ali dve uri brez prekoračitve najdaljšega dnevnega časa vožnje, tj. devet oziroma 10 ur, kot je določeno v členu 6(1), in najdaljšega tedenskega časa vožnje, tj. 56 ur, kot je določeno v členu 6(2), je odstopanje omejeno samo na člen 8(2).

Člen 12 pa ne dovoljuje, da voznik odstopa od obveznosti, da se tedenski čas počitka začne najpozneje ob koncu šestih 24-urnih obdobij po koncu predhodnega tedenskega časa počitka, kot je določeno v drugem pododstavku člena 8(6). Odstopanje je zato treba uporabiti previdno.

Če na primer voznik konča svoj predhodni tedenski počitek v ponedeljek ob 8. uri, mora začeti naslednji tedenski počitek v nedeljo ob 8. uri. Če začne voznik voziti v soboto (šesto 24-urno obdobje dela) ob 8. uri in vozi 12 ur (dovoljenih 10 ur + največ dve uri na podlagi odstopanja), lahko ob upoštevanju vseh potrebnih odmorov (v tem primeru skupno dve uri) prispe „domov“ v soboto ob približno 22. uri. To bi vozniku omogočilo, da vseeno začne svoj tedenski počitek v obdobju, zahtevanem v členu 8(6).

10. Kako je treba razumeti odstopanje od člena 8(2) iz drugega in tretjega pododstavka člena 12? Ali je mogoče skrajšati dnevni počitek za določeno obdobje (eno ali dve uri) in ga nadomestiti do konca tretjega tedna, ki sledi zadevnemu tednu?

Člen 8(2) in člen 12

Člen 8(2) zahteva, da voznik v obdobju 24 ur od konca predhodnega dnevnega ali tedenskega počitka izkoristi dnevni čas počitka (ki traja vsaj devet ur, če gre za skrajšani počitek, ali vsaj 11 ur, če gre za redni počitek).

Odstopanje na podlagi člena 12 ne dovoljuje skrajšanja dnevnega časa počitka. Lahko pa privede do situacije, ko voznik zaradi podaljšanega časa vožnje (za eno do dve uri), ki ga v izjemnih okoliščinah potrebuje, da prispe „domov“, ne bo mogel končati dnevnega počitka v 24 urah po koncu predhodnega dnevnega ali tedenskega počitka, kot je zahtevano v členu 8(2). V tem primeru je treba končati dnevni čas počitka, ne da se po obdobju 24 ur od konca predhodnega dnevnega časa počitka skrajša z odstopanjem od člena 8(2). Tak dnevni čas počitka se lahko podaljša na tedenski čas počitka, kot to dovoljuje člen 8(3), če se tedenski počitek začne najpozneje ob koncu šestih 24-urnih obdobij, kot zahteva člen 8(6).

11. Kako je treba nadomestiti dodatne ure časa vožnje zaradi izjemnih okoliščin (ali se na primer ena dodatna ura vožnje nadomesti z eno dodatno uro počitka)? Ali je treba nadomestiti tudi 30-minutni odmor ali samo dodatni čas vožnje?

Člen 12, drugi, tretji in peti pododstavek

Kot je navedeno v petem pododstavku člena 12 Uredbe, je treba vsakršno podaljšanje časa vožnje na podlagi tega odstopanja nadomestiti z enako dolgim obdobjem počitka, ki ga je treba koristiti v enem kosu skupaj s katerim koli obdobjem počitka v treh tednih od uporabe odstopanja.

Nadomesti se samo dodatni čas vožnje, ne pa tudi odmori.

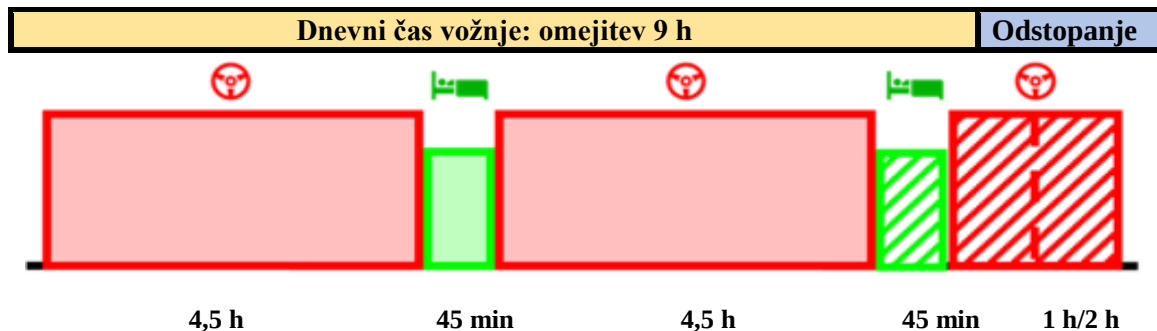
Če na primer voznik vozi eno uro in pol dlje, kot je dovoljena dnevna omejitev časa vožnje, mora ta podaljšani čas vožnje nadomestiti z dodatno uro in pol časa počitka ob enem izmed tedenskih ali dnevnih časov počitka, ki jih koristi do konca tretjega tedna, ki sledi zadevnemu tednu.

12. Ali mora voznik, ki uporabi odstopanje na podlagi člena 12, po štirih urah in pol vožnje vzeti 30-minutni ali 45-minutni odmor, preden nadaljuje vožnjo?

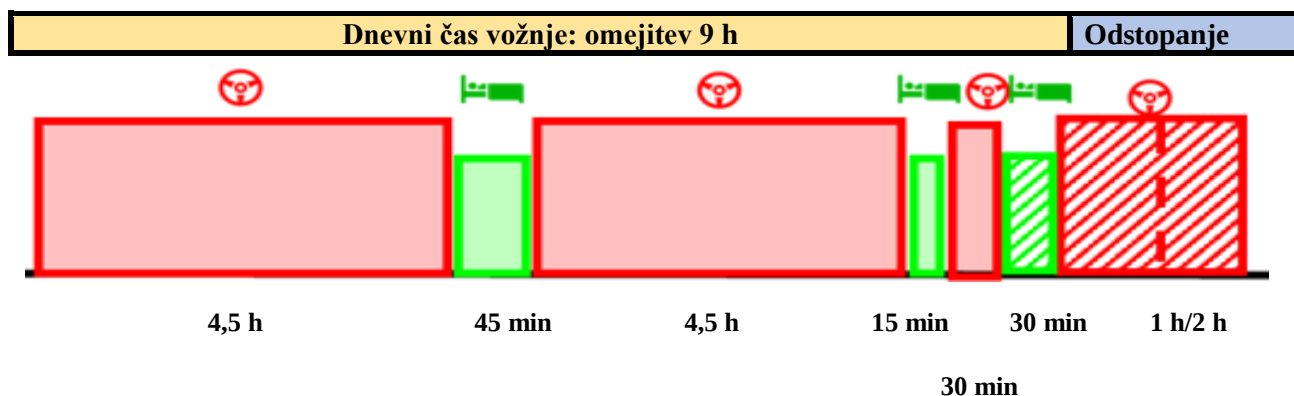
Člen 12

Prvi pododstavek člena 7 zahteva, da mora imeti voznik po štirih urah in pol vožnje vsaj 45-minutni odmor. Pododstavki od 2 do 5 člena 12 ne dovoljujejo odstopanja od te zahteve. Voznik mora imeti torej po štirih urah in pol vožnje 45-minutni odmor, preden nadaljuje vožnjo. Kadar ima voznik 45-minutni odmor (ali 30-minutni odmor po predhodnem 15-minutnem odmoru) in mora nato nadaljevati vožnjo še za eno do dve uri, mu ni treba imeti dodatnega 30-minutnega odmora, preden nadaljuje vožnjo. Kadar lahko vozi 10 ur v dnevu in je že dosegel omejitev dnevnega časa vožnje, voziti pa mora še približno eno do dve uri, preden prispe do „doma“, kjer bo imel tedenski počitek, mora pred nadaljevanjem vožnje vzeti dodatni 30-minutni odmor. Če pa voznik prekorači dnevni čas vožnje za manj kot eno uro, dodatni 30-minutni odmor ni nujen.

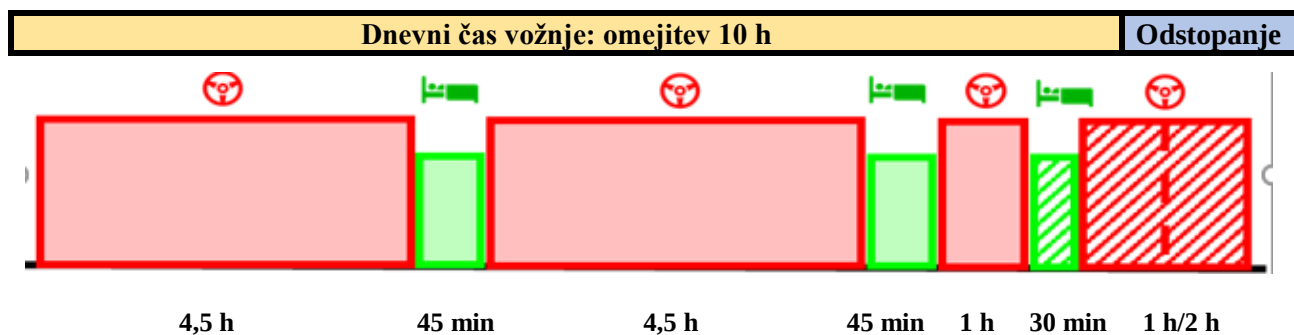
Primer 1: voznik je vozil štiri ure in pol, potem pa vzel 45-minutni odmor. Nato je spet vozil štiri ure in pol in vzel še en 45-minutni odmor. Dosegel je že dnevno omejitev devetih ur vožnje, vendar potrebuje še približno eno do dve uri vožnje, da prispe „domov“. V tem primeru lahko nadaljuje vožnjo po 45-minutnem odmoru, ki ga je vzel po drugem obdobju vožnje, ki je trajalo štiri ure in pol.

Primer 2: voznik je vozil štiri ure in pol, potem pa vzel 45-minutni odmor. Nato je vozil še štiri ure in vzel delni 15-minutni odmor ter nadaljeval vožnjo še 30 minut. Potem se je ustavil in imel 30-minutni odmor. To je v skladu s členom 7, ki dovoljuje razdelitev vsaj 45-minutnega odmora na dva dela, tj. na vsaj 15-minutni odmor, ki mu sledi vsaj 30-minutni odmor. Če mora voznik po tem 30-minutnem odmoru nadaljevati vožnjo še eno do dve uri, da prispe „domov“, mu ni treba imeti še enega 30-minutnega odmora.

Primer 3: voznik je vozil štiri ure in pol, potem pa vzel 45-minutni odmor. Nato je spet vozil štiri ure in pol in vzel še en 45-minutni odmor. Če je njegov dnevni čas vožnje omejen na 10 ur, lahko vozi še eno uro. Če mora po tej uri vožnje voziti še eno do dve uri, da prispe „domov“, mora vzeti nov 30-minutni odmor, preden nadaljuje vožnjo.

V vseh opisanih primerih lahko voznik v skladu z drugim odstavkom člena 7 razdeli obvezni odmor na dva dela, tj. na vsaj 15-minutni odmor, ki mu sledi vsaj 30-minutni odmor, v štirih urah in pol vožnje. To ne vpliva na obveznost ali neobveznost dodatnega 30-minutnega odmora, preden se čas vožnje podaljša za eno do dve uri.

V. Vožnja z več vozniki

13. Kako je treba zabeležiti 45-minutni odmor drugega voznika, udeleženega v vožnji z več vozniki, v premikajočem se vozilu, če upoštevamo, da digitalni tahograf samodejno beleži razpoložljivost voznika? Kdaj lahko voznik vzame 45-minutni odmor, tj. na začetku, na koncu ali kadar koli v obdobju razpoložljivosti?

Člen 7

Prvi odstavek člena 7 zahteva, da voznik vzame odmor najpozneje po štirih urah in pol vožnje. Ta odmor mora slediti takoj po vožnji.

Voznik, udeležen v vožnji z več vozniki, lahko vzame 45-minutni odmor v premikajočem se vozilu, če ne pomaga vozniku, ki dejansko vozi vozilo.

Ker sedanje različice tahografov ne omogočajo beleženja odmorov v premikajočem se vozilu, velja med izvrševalci splošna praksa, da se zaporedno 45-minutno obdobje voznikove razpoložljivosti v primeru vožnje z več vozniki šteje za odmor.

14. Ali je mogoče pri vožnji z več vozniki razdeliti odmor na dva dela?

Člen 7

Možnost razdelitve vsaj 45-minutnega odmora na dva dela, in sicer na vsaj 15-minutni odmor, ki mu sledi vsaj 30-minutni odmor, ni omejena na vožnjo z enim voznikom. Posledično lahko načeloma tudi vozniki, udeleženi v vožnji z več vozniki, razdelijo svoje odmore.

Vendar se to ne zdi smiselno, saj bi pomenilo, da drugi voznik vozi samo 15 minut, ko ima prvi voznik odmor, in nato preda krmilo temu prvemu vozniku, ali pa da prvi voznik vzame 15-minutni odmor med celotno štiri ure in pol trajajočo vožnjo drugega voznika.

VI. Tahografi

15. Kako lahko izvrševalci izvršujejo registracijo natovarjanja ali raztovarjanja, če ni pravnih obveznosti, da morajo vozniki to beležiti?

Člen 8(1) Uredbe (EU) št. 165/2014

Druga različica pametnih tahografov ima na voljo novo funkcijo samodejnega beleženja položaja vozila med njegovim natovarjanjem in raztovarjanjem. Beleženje lokacije mora začeti voznik, ki bo moral označiti dejavnost natovarjanja, raztovarjanja ali hkratnega natovarjanja/raztovarjanja, da se bo lokacija zabeležila. To bo moral ročno vnesti prek menija na tahografu.

Uredba (EU) št. 165/2014 sicer ne vsebuje izrecne obveznosti, da morajo vozniki zabeležiti natovarjanje ali raztovarjanje, vendar je beleženje pomemben del voznikovega dela, popolni niz zapisov pa je pomemben za zagotovitev, da so nadzori stroškovno učinkoviti in ne pretirano obremenjujoči. Zato je bistveno, da so vozniki ustrezno podučeni o uporabi vseh funkcij pametnih tahografov, da lahko zagotovijo popoln niz zapisov in preprečijo dolgotrajne nadzore, zlasti na cesti.